

Mesačník Miestneho odboru MS Banská Bystrica – roč. XXXII. č. 278 – 9/2024

Po tisícročnej porobe
po hurbanovskej podobe
pod krídlom vlastnej zástavy
voľakedajší panslávi
sú vlastnej vlasti vlastníci!
Slza dojatia na líci
nie je prejavom slabosti -
je dokumentom vďačnosti.
Štát nie je dielom náhody.

Katarína Hudcová, Deň Ústavy

HISTÓRIA – UČITEĽKA ŽIVOTA

Nezvyklý citát? Poznáte ho v inej podobe: *História je matka múdrosti*. V starom latinskom jazyku originálne ale znie *História magistra vitae* est. Takže doslovný preklad tzv. živých slov (podľa učebnice latinčiny) je názvom tohto septembrového úvodníka.

Deviaty mesiac roka je bohatý na historické aj tradicionalistické milníky. Ak sú dejiny učiteľkou života, tak ich rešpektujeme, tak ako by sme mali vážiť slová našich učiteľov, ktorí nás učia, ako sa poučiť z minulosti. Máme sa z čoho. Ako v pozitívnom slova zmysle, tak aj v negatívnom.

Ešte stále doznieva v našich myšliach a srdciach 80. výročie najväčšieho antifašistického vystúpenia Slovákov a príslušníkov viac ako tridsiatich národov a národností sveta - Slovenské národné povstanie. Kolkí súčasníci ho spochybňujú? Musí prísť okolitý svet, aby nám to pripomenul?

Pre žiakov a študentov začína nový školský rok. Nedávno som čítala na internete v istom blogu, kde autor hovorí, že naše školstvo je ako za Márie Terézie... Prečo uráža túto historicky významnú osvieteneckú panovníčku a jej nasledovníka syna Jozefa II.?

Predsa vznik absolutistického rakúsko-uhorského štátu viedol v 18. storočí k prvej všeobecnej reforme škôl z iniciatívy štátu, pri ktorej boli podľa *Ratio educationis* (1777) zreformované všetky stupne škôl. Tento zákon utvoril relatívne jednotnú školskú sústavu. Osvietenecká pedagogika pokladala výchovu za všemocnú a hlásala, že prameňom mravnej a hmotnej biedy nižších spoločenských vrstiev je nevzdelanosť. Podľa tohto všeobecne platného poriadku sa zriadili tri stupne elementárnych škôl:

- ✓ *Triviálne* – jednotriedne alebo dvojtriedne školy pre deti dedinskej a mestskej chudoby. Obsahom vyučovania bolo náboženstvo, čítanie, písanie, počítanie a základy poľnohospodárstva.
- ✓ *Hlavná škola* – bola trojtriedna alebo štvortriedna pre každý kraj. Jej úlohou bolo pripraviť žiakov na ďalšie štúdium.
- ✓ *Normálne školy* – boli zriaďované v krajských mestách.

Latinské školy delilo RATIO na tri stupne: gramatický, humanistický a filozofický.

Miesto dvoch jezuitských univerzít ostali na Slovensku akadémie (Bratislava a Košice), ktoré podobne ako lýceá poskytovali základy vyššieho filozofického, teologického a právnického štúdia.

V tereziánskom období vznikli aj vyššie odborné školy pre prípravu odborníkov pre nové hospodárske odvetvia a štátnu administratívu – *Banská a lesnícka akadémia* v Banskej Štiavnici a *Collegium oeconomicum* v Senci, nižšie banské a lesnícke školy. Štát síce začal zasahovať do pomerov v školstve, ale cirkev si svoj monopol v tejto oblasti bránila a v prvej polovici 19. storočia zmarila realizáciu väčšej časti tereziánskych reforiem. Aj evanjelická cirkev si zachovávala systém svojho školstva. V reformácii školstva pokračoval Jozef II. a bol dôslednejší ako jeho predchodkyňa. Rozdelil školy na ľudové a latinské, tieto sa členili na jednotlivé stupne a typy škôl podľa vtedajšej spoločenskej štruktúry.

Nariadil školskú dochádzku povinne od 6 do 12 rokov, každoročný súpis detí, vyhlásil vyučovanie za bezplatné, neprítomnosť v škole trestal. (Zuzana Višňovcová Katedra chémie FPV UMB)

Nech si tieto skutočnosti pán blogér naštuduje! To je iba o začiatkoch školstva aj na Slovensku. Ešte som nespomenula vplyv Jana Amosa Komenského či polyhistora Mateja Bela. Dnešné reformy, to sú len chabé pokusy ako školstvo nie zreformovať, ale zdeformovať. Tu nech nás učí história! Staré, ešte nemusí byť zlé! Je čo a koho nasledovať!

1. septembra si pripomíname aj významné svetové historické a národné milníky. Pred osemdesiatimi piatimi rokmi začala najväčšie vraždenie ľudstva - 2. svetová vojna. Pripomíname si konštituovanie zákona zákonov každého štátu, teda aj Slovenska - Ústavu SR (1992).

Svetovým unikátom našej Ústavy je zakotvenie starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí v Prvej hlave, v článku 7a: *Slovenská republika podporuje národné povedomie a kultúrnu identitu Slovákov žijúcich v zahraničí, podporuje ich inštitúcie zriadené na dosiahnutie tohto účelu a vzťahy s materskou krajinou*. A v Druhej hlave, v článku 12, v odseku 3: *Každý má právo slobodne rozhodovať o svojej národnosti. Zakazuje sa akékoľvek ovplyvňovanie tohto rozhodovania a všetky spôsoby nátlaku smerujúce k odnárodňovaniu*. Tak je zasa zakotvená starostlivosť o menšiny žijúce v SR.

Takéto paragrafy v ústavách, minimálne európskych štátov, nenájdete. Ani tam, kde žijú nielen Slováci ako minorita. Ústava SR má svoju váhu a hodnotu, nerobme si z nej trhací kalendár!

Tak, či onak, **nech nás história učí múdrosti!**

Mgr. Anita Murgašová, tajomníčka MO MS BB

ZAMYSLLENIE

Pre učeného a vzdelaného človeka žiť znamená premýšľať.

Marcus Tullius Cicero

Nevzdelaný kráľ je korunovaný somár.

Matej Korvín

Vedieť čo je dobré, nestačí; musíme to tiež milovať. Milovať dobro nestačí, musíme ho tiež s nadšením konať.

Konfucius

Štát je tu pre ľudí, a nie ľudia pre štát.

Albert Einstein

Len štát, v ktorom sú si všetci rovní pred zákonom, môže byť naozaj silný.

Aristoteles

Vzdelanie je najlepšie cestovné pre starobu.

Aristoteles

Predkovia chceli slúžiť najvyššej cnosti, a tak vytvorili štát. Aby vytvorili štát, nadobudli vedomosti. Keď mali vedomosti, stali sa poctivými. Keď boli poctiví, stali sa ich rodiny poriadnymi. Keď rodiny boli poriadne, aj štát sa riadne spravoval. A keď sa poriadne spravoval, zavládol na celom svete mier a spokojnosť.

Konfucius

Vlády štátov nechcú populáciu schopnú kritického myslenia. Chcú poslušných pracovníkov, ľudí dostatočne múdrych na to, aby dokázali ovládať stroje, a zároveň dostatočne hlúpych na to, aby pasívne akceptovali svoju situáciu.

Geogra Carlin (1937–2008) americký komik, herec a autor

SPOMÍNAME

(Ku storočnici prof. Zdenka Kasáča)

Robil nezištne ...

Prof., Dr. h. c., PhDr. Zdenko Kasáč, CSc. ma prijímal na Katedru slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty začiatkom 80.-tych rokov 20. storočia ako mladú kolegyňu-externistku. Prvý dojem z profesora Kasáča bol úžasný. Vždy usmievavý, stoický pokojný, erudovaný, džentlmenský. Na nejaký čas sa mi *stratil*. Odišiel do Francúzska na lektorát slovakistiky.

Keď sa vrátil, stali sme sa vynikajúcimi kolegami. Každého si vážil. Každého mal v úcte. Najkrajšie ho vystihla po odbornej aj ľudskej stránke v nekrológu Spolku slovenských spisovateľov PhDr. Janka Borguľová, keď Zdenko odišiel navždy do literárneho neba. Nikto by to krajšie nevy povedal, nikto ho krajšie a úprimnejšie nezhodnotil, neocenil. Preto vám ponúkam jej myšlienky:

Zdalo sa, že tu bude naveky. Zdravie mu síce vážne podrazilo nohy, ale postupne nabral silu a svoju deväťdesiatku v roku 2014 bol schopný prijať ako dôstojný bard, jeden zo zakladateľov vysokého školstva v Banskej Bystrici. Všetci jeho odchovanci z pedagogickej fakulty sa vtedy ešte stále mohli cítiť ako študenti...

Dlhé roky bol mierkou vzdelanosti, ľudskosti, kolegiálnosti, spoločenskej noblesy. Spolu s prof. PhDr. Ivanom Plintovičom, CSc. (1923-1997) tvorili nosný pilier vo vyučovaní slovenskej literatúry a literárnej vedy, ale boli aj jedinečnou ukážkou kolegiality a vzájomnej žičlivosti.

Zdenko Kasáč sa narodil 15. augusta 1924 v Poltári, po stredoškolských štúdiách absolvoval na Slovenskej univerzite v Bratislave odbor slovenská literatúra, filozofia a francúzsky jazyk (1945-1949). Postupne pôsobil na rozličných postoch v Bratislave, vyučoval na stredných školách v Lučenci a Žarnovici, pracoval aj ako krajský inšpektor. Od roku 1958 sa navždy upísal práve zriadenej Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici, kde zotrval až do roku 1990 (s výnimkou pôsobenia ako lektora slovenského jazyka na Univerzite v Štrasburgu v rokoch 1980 – 1983). Jeho doménou bola slovenská literatúra 20. storočia. Aj po odchode do dôchodku aktívne spolupracoval s materskou katedrou, ktorá od roku 1992 bola už súčasťou Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela. Zomrel na Deň učiteľov, 29. marca 2017. Pochovaný je na Evanjelickom cintoríne v Lazovnej ulici v Banskej Bystrici.

(1924 – 2017)

Akademická pôda mu poskytla priestor nielen na vedecko-pedagogickú gradáciu a riadiace pozície (prodekan, vedúci katedry), ale predovšetkým na kontakt so študentmi. Vycítil, kto to so štúdiom myslí vážne a tomu venoval pozornosť aj mimo školy. Svedectvo o tom by mohli podať viacerí známi slovenskí spisovatelia, či kultúrni a umeleckí pracovníci, absolventi fakulty. Sám pre nich bol príkladom.

*S literárnou činnosťou začal už v roku 1941, venoval sa najmä recenziám, kritikám, odborným štúdiám a štúdiám, ktoré časom prerástli do serióznej a mnohorozmernej vedeckej a publikačnej práce. Zúročil v nej aj svoju mladícku skúsenosť počas SNP. Po vytrvalom štúdiu spracoval jedinečnú publikáciu **Slovenská poézia protifašistického odboja 1938 – 1945**, ktorá vyšla v roku 1974. Prirodzená bola preňho aj kultúrnspoločenská aktivita, pre jeho erudovanosť a schopnosť komunikácie ho radi privítali vo svojich ra-*

doch viaceré spoločenské a stavovské organizácie, z nich jeho potenciál zarezonoval najmä v odbočke Zväzu slovenských spisovateľov, teraz Spolok slovenských spisovateľov, ktorého bol členom. Spolupracoval s kultúrnymi inštitúciami v regióne, pôsobil v porotách literárnych súťaží, prednášal, diskutoval. V posledných dvoch desaťročiach venoval svoju pozornosť činnosti literárneho klubu LITERA 2.

Spoločenská náтура Zdenka Kasáča získala na esprete v prostredí kaviarní, kam často pozýval svojich kolegov a priateľov na kávičku či koňak. Tam vedel nielen nezáväzne debatovať. Ale svojich spoločníkov nenápadne „dovzdelat“ v literárnych novinkách, ale aj v jazykovej a štýlickej rovine. Bol majstrom v schopnosti posúdiť text ako jedinečný korektor, rád v tejto oblasti pomohol mladým začínajúcim odborníkom. Nebral to ako obťažovanie, ale ako príležitosť zoznámiť sa s novou tematikou a novou generáciou literárnych vedcov. Robil tak nezištne a často. Aj preto mu patrí veľké poďakovanie a úcta od všetkých, ktorí ho pri jeho aktivitách počas dlhého a zmysluplného života sprevádzali.

Za svoju bohatú aktivitu získal Zdenko Kasáč množstvo ocenení, za všetky uvádzame čestný titul doctor honoris causa UMB (2004). (PhDr. Jana Borguľová)

K tomu už nie je čo dodať. Bol jeden s posledných džentlmenov typu Jána Smreka, Emila Boleslava Lukáča, či Jána Kostru (ako som spomínaných poznala z Luxorky či Štefanky za študentských čias v Bratislave). Dýchala z neho noblesa.

Materiál spracovala AM

Z ČINNOSTI MIESTNEHO ODBORU MS BB

Z návštevy na Dolnej zemi

Dnes je už celkom bežné, že aj kresťania spoločne cestujú do sveta. Nielen zvedavosť ma priviedla do tohto spoločenstva, ale aj milé spomienky spred piatich rokov, kedy sme so spevokolom V. F. Bystrého z Banskej Bystrice priniesli radosť našim bratom a sestram do Vojvodiny. Na srdečné prijatia a pohostinnosť Slovákov na Dolnej zemi sa nedá zabudnúť.

Cieľom našej cesty bola návšteva cirkevných zborov Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v Srbsku, Hložany, Nový Sad, Báčska Palanka, Báčsky Petrovec, Bofovce a Belehrad.

Cestu lemovali slnečnicové, sójové a kukuričné polia. V mestečkách a dedinách, ktorými sme prechádzali, bolo vidno opustené domy. Slovenskí hostitelia nás vítali vo svojich väčších i menších chrámoch, rozprávali o svojich starnúcich zboroch, lebo mladí odchádzajú štu-

dovať na Slovensko a potom si tam zakladajú rodiny. Je zaujímavé, že i napriek novej dobe, sme sa v Srbsku stretli s názvami ulíc, ako je Leninova alebo Titova.

Mestá Nový Sad a Belehrad sa pýšia kamennými obrannými pevnosťami nad Dunajom. Hodinová veža v pevnosti v Novom Sade je charakteristická vymenenými ručičkami, aby námorníci plaviaci sa po Dunaji aj z diaľky videli veľkú ručičku ukazujúcu celú hodinu. Minúty, ktoré ukazuje malá ručička, pre námorníkov nie sú podstatné. Pevnosti sú lákadlom pre turistov, poskytujú výhľad na mesto i mosty ponad rieku Sávu a Dunaj. Konajú sa tam aj veľké hudobné festivaly, zeleň za múrmi ponúka útočisko pre oddych v horúcom lete.

V Novom Sade sme boli hosťami biskupa Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v Srbsku Mgr. J. Javorníka, PhD., ktorý nám porozprával o príchode prvých Slovákov do Vojvodiny už v roku 1745 a potom v ďalších vlnách v priebehu 18. a začiatkom 19. storočia. On sám je ôsmou generáciou prisťahovalcov z Môťovej pri Zvolene. Keďže v Srbsku nie

je bohoslovecká fakulta, dodnes budúci slovensky hovoriaci teológovia študujú na Slovensku. Asi pred desiatimi rokmi boli evanjelickej cirkvi v Srbsku v reštitúcii vrátené majetky, vďaka ktorým si mohli obnoviť kostoly, modlitebne a fary. Dnešná evanjelická cirkev a. v. v Srbsku je oddelená od štátu a financovaná z príjmov z pôdy, dobrovoľných príspevkov a milodarov členov. V slovenských kostoloch sa dodnes káže po slovensky, nie dvojazyčne. Slovenský jazyk sa podarilo zachovať vďaka používaniu Kralickej biblie a biblickej češtiny. Katolíci v tom čase používali počas omší latinský jazyk, ktorému nerozumeli a skôr splynuli s miestnymi obyvateľmi aj jazykovo.

Zaujalo ma riešenie pomoci núdznym. Na plote, ktorý oddeľuje kostol od rušnej mestskej cesty, majú zabudovanú skrinku, do ktorej každú nedeľu v čase bohoslužieb môžu veriaci priniesť trvanlivé potraviny pre chudobných. Rovnako anonymne si ich ľudia odkázaní na pomoc vyzdvihnú. V jednom kostole zas zaviedli zvyk prejavovania úcty zomrelému tak, že položia na lavicu, kde sedával, ružu.

V Báčskej Palanke sme navštívili aj Slovenský dom Matice slovenskej v Srbsku, kde vo vyzdobenej sále boli prichystané stoly pre 52 manželských párov oslavujúcich zlatú svadbu. Bohatú činnosť dokumentujú diplomy zo sťažží a fotografie zo stretnutí Slovákov na stenách vestibulu. Pracovníčka Domu nám ponúkla aj pár čísel týždenníka Hlas ľudu, ktorý vychádza v slovenskom jazyku. Z novoročného kalendára v časopise ma potešili roztomilé, priam rozprávkové mená, ako sú Dobrôtko, Pravdomil, Jadran, Krasoslav, Mladen, Čistko, Šťastka a Šťastko, Gedeón, Vekoslav a iné. V tunajšom kostole si pripomínajú pôsobenie evanjelického farára Igora Branislava Štefánika (1873 - 1940), brata M. R. Štefánika. Na miesto farára v B. Palanke nastúpil v roku 1903, kde okrem kňazskej služby organizoval i rôzne prednášky, vzdelával mládež a dospelých a aktívne sa zapájal do národnobuditeľskej práce. Pôsobil aj v rumunskom Nadľaku, Petrovci, Belehrade a Novom Sade, kde je aj pochovaný.

V Báčskom Petrovci sme navštívili najstaršie slovenské gymnázium za hranicami Slovenska - Gymnázium Jána Kollára, kde sme boli pozvaní aj na spoločnú večeru. Naším hosťiteľom sme z vďačnosti zaspievali pieseň Slovensko moje, v kostole odznela báseň O Bystrici od Jozefa Havrana.

Posledný deň nášho pobytu sme strávili v hlavnom meste Srbska, v Belehrade. V meste je mnoho pamiatok a kostolov rôznych konfesií. Ohromujúco na naše zmysly zapôsobil majestátny pravoslávny kostol, ktorý vyrástol do terajšej podoby za posledných zhruba 20 rokov. Kostol plný výklenkov a zlata bol postavený z príspevkov a darov z celého sveta. Každý výklenok má svoj príbeh, postavu alebo symbol. Rovnako boli vyzdobené aj priestory s hrobkami v podzemí.

Po spoločnom obede s priateľmi sme absolvovali plavbu loďou po prítoku rieky Sávy až po jeho ústie do Dunaja. Celú palubu lode sme rozospievali slovenskými piesňami. Naši priatelia nám zaspievali svoje a my im tie naše. Bolo to veľmi milé, spontánne a radostné! Prišla chvíľa lúčenia a srdečné pozvania priateľov k nám na Slovensko, aby sme im mohli opäťovať ich starostlivosť, pozornosť a lásku. Týmto odovzdávam všetkým úprimné pozdravy a objatia od Slovákov žijúcich na Dolnej zemi, s ktorými sme sa stretli.

A na záver jeden recept na sármu v pôvodnom jazyku – dialekte Boľovčanov:

Prípravuje sa zo suchého alebo sviežeho mäsa (najlepšie zo zmesi oboch). Mäso sa zomelie (údené (obvykle bravčová hlava) sa najskôr uvarí, *abi višla soľ*). Na masť podusíme 3 - 4 nadrobno nakrájané cibule, pridáme mäso, korenie, mletú červenú papriku a soľ (iba ak pripravujeme *sármu* z čerstvého mäsa), vmiešame umytú ryžu a 2 - 3 vajcia. Zmes sa zakrúti do listov kyslej kapusty (1 list - 1 sárma; ak sú veľké, rozkrojíme ich na polovicu) a *sárma* sa poukladá do *tučovej šerpeňi* (na dno dáme trochu masť, môžeme dať aj kyslú kapustu, aby sa sárma neprilepila). Zalej sa vodou a dlho sa varí (*naháme krčkať aj dve hodiny*). Ak chceme, sármu zapražíme (na masť pražíme trochu múky a mletú červenú papriku, vlejeme do sármy a chvíľu povaríme). Obvykle sa varila *za Kračúm, aj kedí kceš, ale hlavne v zime, keď je meso aj kapusta*. Najlepšie chutí na druhý deň - prihrievaná. (Podľa knihy Boľovce kultúrne tradície Slovákov v Srijeme 2011)

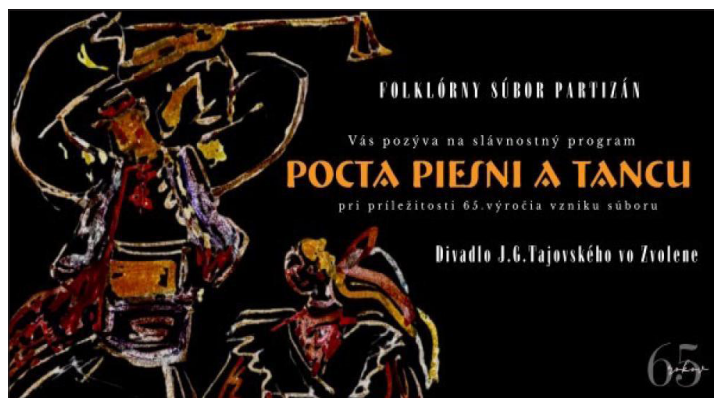
Danica Balážovičová

NA (NE)POSLEDNEJ STRANE

Jubilujúci FS Partizán

Folklórny súbor PARTIZÁN – kolektívny člen MO MS od obnovenia jeho činnosti v roku 1990, ktorý sa každoročne podieľal svojím účinkovaním na tvorbe programov najvýznamnejších matičných podujatí v Banskej Bystrici i mnohých projektov Matice slovenskej celoštátneho i medzinárodného dosahu, si v dňoch 24. a 25. mája 2024 svojím novým programom *Počta piesni a tancu* pripomenul 65. výročie svojho vzniku. Na svoj jubilejný program si súbor osobitne pozval vzácných hostí, a to predovšetkým bývalých členov súboru a predstaviteľov partnerských folklórnych súborov i folklórnych festivalov zo Slovenska i zahraničia.

Folklórny súbor PARTIZÁN Biotika SLOVENSKÁ ĽUPČA (*pôvodný názov súboru od svojho vzniku pri fabrike na výrobu liečiv datuje svoje prvé verejné vystúpenie na deň 1. 11. 1959*) je od obnovenia MO MS v Banskej Bystrici v roku 1990 jeho kolektívnym členom. V priebehu rokov sa mimoriadne aktívne podieľal na tvorbe i verejnej prezentácii na mnohých matičných aktivitách: valných i výročných zhromaždeniach, na oslavách Deklarácie štátnej zvrchovanosti, prijatia Ústavy zvrchovanej SR, pri vzniku samostatnej SR. Významným podielom prispel počas každého roka k celkovej matičnej činnosti nielen v domácom prostredí, ale aj v rámci kraja i Slovenska podujatiami venovanými tradičnej zvykoslovnej kultúre - Fašiangy, Víťanie jari, Deň matiek, Turičné slávnosti, Deň detí, Jánske slávnosti, ako aj folklórne festivaly: v Hefpe, Detve, Východnej, Myjave, Klenovci, Rejdovej, Priehode, Liptovských Sliachoch, Zuberici, Hrušove, Chrenovci, Mikulášske i Vianočné stretnutia, festivaly

MS s medzinárodnou účasťou i pri reprezentácii na kultúrnych podujatiach Slovákov v Srbsku, Maďarsku, Česku, Čiernej Hore, Poľsku, Francúzsku, Ukrajine, pri štúdiu krajanov cestou Metodického centra Univerzity Mateja Bela pre Slovákov žijúcich v zahraničí a viacerých vzdelávacích podujatí.

Najskôr súbor pôsobil ako Nadácia FS Partizán pri Biotike. Od 1. 5. 1990 bolo vytvorené občianske združenie FS Partizán. Keď Biotika predala objekt tzv. Červeného kútika, sa súbor v roku 2008 po dohode s Obecným úradom v Slovenskej Ľupči, presťahoval do priestorov Kultúrneho domu (KD) v Slovenskej Ľupči, kde pôsobil až do roku 2017 a počas posledných rokov ako kolektívny člen MO MS aj v priestoroch Domu MS na ul. Martina Rázusa.

FS Partizán – hudobná, spevácka a tanečná zložka

Od 1. 1. 2018 Partizán pôsobí ako občianske združenie pod názvom FS PARTIZÁN BANSKÁ BYSTRICA v prenajatých priestoroch objektu na Kapitulskej ul. č. 8 v Banskej Bystrici a s podporou MO MS Banská Bystrica aj naďalej v našom matičnom dome na Fortničke. Oficiálne sídlo má združenie na adrese Klenová ul. 14897/1, 974 05 Banská Bystrica - Rakytovce.

V roku 2021 po skončení krízového obdobia vyvolaného pandémieu COVID 19 sa začal vytvárať *doslova nový súbor*, ktorý si postavil za cieľ pripraviť svoj premiérový program v rámci svojho 65. výročia v prvej polovici roka 2024. Postupne súbor pripravoval svoj program s novou generáciou a popri tom aj verejne účinkoval. Uzatvorenie dramaturgie programu si vyžiadalo mimoriadne úsilie a veľkú obetavosť nových, ale i starších členov na nácvikoch a sústredeniach. Ukončenie nácvikového obdobia sa začalo tzv. *verejnou generálkou programu* v priestoroch KD Železiarní Podbrezová 19. mája 2024. Hoci to bola oznámená generálka, sála bola naplnená divákmi do posledného miesta. Prítomní ocenili výsledok uznania svojím potleskom a žiadaním opakovanie.

Pre uvedenie jubilejného programu bola po zväžení všetkých okolností vytypovaná scéna Divadla Jozefa Gregora-Tajovského vo Zvolene, na ktorej odznali aj výnimočné slová sedemnástich osobností Slovenska, ktoré si môžete prečítať na web stránke súboru: www.fspartizan.sk.

Poslaním súboru Partizán totiž od jeho vzniku vždy bolo byť dobrým reprezentantom slovenského ľudového umenia, mať svoj osobitný štýl a vlastnú tvár, zachovávať čistotu folklórnych prejavov aj v ich umeleckom stvárnení a zároveň vychovávať mladých ľudí k úcte ku kultúrnym tradíciám slovenského národa. Toto poslanie Partizán naplňal počas všetkých rokov nielen svojimi programami, ale aj vnútornou výchovou svojich členov v jednotlivých zložkách súboru, z ktorých mnohí obetavo a profesijne pomáhali pri formovaní našich najvýznamnejších festivalov tradičnej kultúry vo Východnej, Detve, Helpe, Myjave, Strážnici, Kokave, Hrušove a Priechode.

Igor Kovačovič, čestný predseda MO MS BB
dlhoročný umelecký vedúci FS Partizán
(pokračovanie v budúcom čísle)

PLÁN ČINNOSTÍ MO MS V BANSKEJ BYSTRICI - SEPTEMBER 2024

Osobnosti

prednáška s besedou pre členov MO MS a mládež, členov Klubu Lipa; článok vo Zvone:

09.9.2024	15,00	Slovenský Otčenáš spisovateľa Ladislava Ťažkého; člen. MO MS
23.9.2024	15,00	Architekti Emil Beluš a dolnozemskej Harminc; člen. MO MS
30.9.2024	15,30	Politik Andrej Hlinka - Klub Lipa

História

- *Odhalenie pomníka M. R. Štefánikovi a príchodu sv. Cyrila a sv. Metoda* – 6. 9. 2024 o 13.30 hod. v Nesvadoch,
- *Lipy Ústavy SR* – spomienkové stretnutie 16. 9. 2024 o 17.00 hod. pri pomníku pod lipami;

Tradície

- *Slovenský deň kroja* – 1. september 2024,
- *Šachový turnaj (Open turnaj)* - medzinárodné športové podujatie k 32. výročiu prijatia Ústavy SR o Pohár MS,

- *Klub slovenských čipkárok* - každý druhý utorok (3., 17. 9. a 1. 10. 2024).

Upozorňujeme členov MO MS na:

- **zaplatenie členského príspevku za roky 2021 – 2024**, pretože z členského zabezpečujeme pravidelnú matičnú činnosť členov nášho miestneho odboru a podporujeme realizáciu všetkých podujatí, na ktoré vás každý mesiac pozývame;
- **možnosť prispievať a posilať návrhy na zverejnenie v mesačníku Zvon** - vaše návrhy nám pomôžu v ďalšej matičnej činnosti, rovnako vaše články a informácie nám môžete posilať každý mesiac do 20.-teho na mailovú adresu: momatica@gmail.com alebo anita.murgasova@gmail.com

